

Krótkie doniesienie – Short communication

Pierwsze stwierdzenie długoskrzydłego okazu *Prostemma aeneicolle* Stein, 1857 (Hemiptera: Heteroptera: Nabidae) na Dolnym Śląsku

ANNA ZIELIŃSKA

Instytut Biologii, Uniwersytet Opolski, ul. Oleska 22, 45-052 Opole
e-mail: anna.zielinska2@uni.opole.pl

Abstract. [The first discovery of the long-winged *Prostemma aeneicolle* Stein, 1857 (Hemiptera: Heteroptera: Nabidae) specimen in Lower Silesia]. *Prostemma aeneicolle* occurs most often as a short-winged specimen, and long-winged individuals are infrequent. Such a specimen was found for the second time in Poland and for the first time in Lower Silesia. The first occurrence of this species in Opole was also reported.

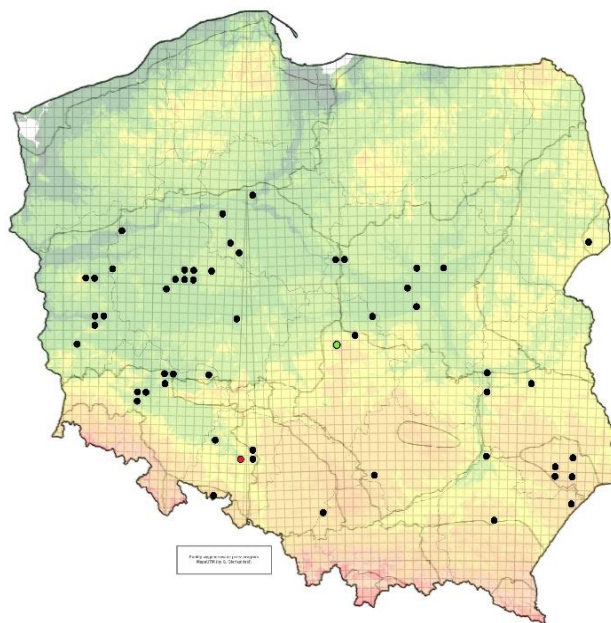
Key words: Heteroptera, Nabidae, damsel bugs, first record, Poland.

Zażartkowate (Nabidae) to niewielka rodzina pluskwia-ków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera), której przedstawiciele osiągają od 5 do 15 mm długości ciała. Są drapieżnikami, a ich ofiarą często padają szkodniki roślin uprawnych, przez co są uznawane za owady pożyteczne (Coscarón i in. 2015). W Polsce stwierdzono do tej pory 15 gatunków tej rodziny, z czego dwa to przedstawiciele podrodziny Prostematinae, a pozostałe należą do podrodziny Nabinae (Gierlasiński i in. 2020).

Prostemma aeneicolle Stein, 1857 (Nabidae: Prostematinae) charakteryzuje się silnie błyszczącą powierzchnią ciała, pokrytą długimi szczecinami. Głowa i przedplecze są czarne, przy czym to drugie wyróżnia się metalicznym połyskiem. Półpokrywy natomiast są barwy czerwonej, z czarną błonką i okrągłą czarną plamą w miejscu styku międzykrywek. Uda czerwone – przednie są silnie zgrubiałe, natomiast część szczytowa drugiej i trzeciej pary jest zaczerniona (Cmoluchowa 1978, Gierlasiński i in. 2020). Prowadzi ukryty tryb życia pod liśćmi, kamieniami lub w ściółce miejsc mocno nasłonecznionych (Cmoluchowa 1978, Péricart 1987).

Gatunek ten prawdopodobnie występuje w Polsce powszechnie, jednak jest niezbyt często odnotowywany, co może być spowodowane jego trybem życia (Cmoluchowa 1978; Gierlasiński i in. 2020). Do tej pory stwierdzono jego występowanie na Dolnym Śląsku, Górnym Śląsku, Nizinie Mazowieckiej, Nizinie Sandomierskiej, Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, w Puszczy Białowieskiej, na Roztoczu, w Sudetach Wschodnich, na Wyżynie Lubelskiej i Wyżynie Małopolskiej (ryc. 1; Gierlasiński i Taszakowski 2013-2021).

Do przygotowania mapy wykorzystano program MapaUTM ver. 5.4 (autor G. Gierlasiński: <https://www.heteroptera.us.edu.pl/mapautm.html>).

Ryc. 1. Występowanie *Prostemma aeneicolle* w Polsce (czarne punkty – dane literaturowe dotyczące okazów krótkoskrzydłych, zielony punkt – pierwsze stwierdzenie okazu długoskrzydłego (Łódź), czerwony punkt – nowe stwierdzenie okazu długoskrzydłego (Opole)) [Fig. 1. Distribution of *Prostemma aeneicolle* in Poland (black points - literature data on short-winged specimens, green point - first record of a long-winged specimen (Łódź), red point - new record of a long-winged specimen (Opole))].

P. aeneicolle występuje najczęściej jako forma krótkoskrzydła (Cmoluchowa 1978). Osobniki z w pełni wykształconymi skrzydłami są odnotowywane bardzo rzadko.

Analizując wcześniejsze dane literaturowe z terenu Polski nie stwierdzono informacji na temat odławiania form długoskrzydłych tego gatunku; jedyna informacja na ten temat została podana przez Pana Jacka Kalisiaka na stronie internetowej [Insektarium.net](https://insektarium.net) (Kalisiak 2020). Osobnik ten został odłowiony w Łodzi, w Parku Helenów (kwadrat UTM: CC93), dnia 24.04. 2020 r.

Autorka natomiast zaobserwowała okaz długoskrzydły *P. aeneicolle* w Opolu (50.6465124°N, 17.8645285°E; kwadrat UTM: YS01), dnia 03.08.2021 r. (ryc. 2). Owad przebywał na betonowym podjeździe, w bliskim sąsiedztwie terenu zalesionego, gdzie dominują drzewa liściaste. W tym samym miejscu, dnia 10.09.2021 r. zaobserwowano osobnika krótkoskrzydłego *P. aeneicolle*.

Jest to pierwsze stwierdzenie tego gatunku w Opolu oraz pierwsze stwierdzenie okazu długoskrzydłego na Dolnym Śląsku.

Ryc. 2. Długoskrzydły okaz *Prostemma aeneicolle* zaobserwowany w Opolu (fot. A. Zielińska) [**Fig. 2.** The long-winged *Prostemma aeneicolle* specimen observed in Opole (photo by A. Zielińska)].

Podziękowania

Autorka pracy pragnie podziękować Pani Prof. dr hab. Barbarze Lis (Instytut Biologii, Uniwersytet Opolski) za pomoc w oznaczeniu gatunku oraz za cenne wskazówki do pracy.

Piśmiennictwo – References

- Cmoluchowa A. 1978. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 7. Nabidae, Reduviidae i Phymatidae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Warszawa, nr 108 serii kluczy, 43 ss.
- Coscarón M.D.C., Braman S.K., Cornelis M. 2015. Damsel bugs (Nabidae), 287–305. [w:] Panizzi A.R., Grazia J. (red.) *True Bugs (Heteroptera) of the Neotropics*. Entomology in Focus 2. Springer, Dordrecht. <https://doi.org/10.1007/978-94-017-9861-7>
- Gierlasiński G., Lis B., Kaszyca-Taszakowska N., Taszakowski A. 2020. Damsel bugs (Hemiptera: Heteroptera: Nabidae) of Poland: identification key, distribution and bionomy. *Monographs of the Upper Silesian Museum* 17: 1–100. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4159311>
- Gierlasiński G., Taszakowski A. 2013-2021. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) Polski. <http://www.heteroptera.us.edu.pl> (dostęp 10.09.2021).
- Kalisiak J. 2020. *Prostemma aeneicolle* [w:]. Insektarium 2020. <https://insektarium.net/hemiptera/nabidae-zazartkowate/prostemma-aeneicolle/> (dostęp 03.08.2021).
- Péricart J. 1987. *Hémiptères Nabidae d'Europe Occidentale et du Marghreb*. Faune de France 71: 185 ss.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Otrzymano (received): 13 September 2021
Zaakceptowano (accepted): 27 September 2021